

V R T E C

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 6.

V Ljubljani 1. junija 1886.

Leto XVI.

M l a j.

Na góri ponósna mi jelka stóji,
Mladéničev tróp pa na góro hití.

„Kam stopate čvrstí mladeníči, kam?“
Pri ravnej se jelki ustavíjo tam.

V visoki vršiček se vpró jim očí,
In jeden iz družbe takó govóri:

„Vže davno zapómnil sem ta-le si kraj,
Kjer letošnji bomo posékali mlaj.“

A jelka zastoče in prósi le-tó:
„Pustíte mi moje življenje mladó?““

„Popeljemo sabo v prijazni te trg,
Kjer vsak si ogleda visoki tvoj vrh.“

„Ne morem se tam vdomačiti nikdár,
Od bratov, sestrá me ločiti nikár!““

„Ovijemo čelo ti z vencem lepó,
Na vrhu vihrála trobójnica bo.“

„Ne maram usiljenih, tujih krasil,
Nikár ne slačíte mojsh oblačil.““

„Ne brigaš za čast se, ki čaka te zdaj?
Oj pusti vesela puščobni ta kraj!“

„Kaj meni je mar, če mi pójete čast,
Če moram pa dati življenje in rast.““

Sedaj pa sekire jej smrt zapojó,
Oh! kmalu k pogrebu mi jelko nesó.

Ko v materno pade naroče zemljé,
Za njo se priklánjajo tožne sestré.

Fr. Krek.

Rešilni zvonček.

Tam v znožji visokega snežnika je stala pred več leti mogočna graščina. Okolo graščine so se razprostirali prekrasni vrti, rodovite njive, zeleni gozdje in travniki. Na desnej je ležala prijazna vasica, obdana z najlepšim ovočnim drevjem, a nekoliko dalje je bilo videti lepe in velike senčnate gozde.

V graščini je živel grof s soprugo in jedino hčerko Darinko, ki je bila največje veselje skrbnih svojih starišev. Grof in grofinja sta se zelo trudila, da bi že v nežnej mladosti vsadila svojej hčerki vse lepe krepósti v mlado srce. Vzbujala sta jej veselje do narave in Bogá, ki je ves svet tako lepo okrasil. Ni se toraj čuditi, da je Darinka bivala najraje v prostej naravi, sprehajala se po vrtilih in poljih, ter pod milim nebom premišljevala nauke svojih dobrih starišev.

Nekega popóludne — bilo je vroče poletje — šla je Darinka sama prav sama daleč iz dóma. Takó idoč, prišla je v velik gozd. Ob prijetno žuborečem potočku je šla vedno dalje po senčnatej goščavi ter je takó globoko zašla, da je zgubila pot, po katerem je bila prišla. Dan se je že nagibal svemju koncu in solnce se je že zatápljalo za visoke snežnike.

Zdaj se še le Darinka zavé, da se je predolgo mudila v prijetnem gozdu, in da bode zdaj pač treba pospešiti korake, ako hoče priti še pred nočjó domóv k svojim dobrim in skrbnim starišem. Naglo se toraj obrne ter teka sém ter tjà po gozdu, ali o gróza — ni je ceste, pa tudi nobene steze ne, ki bi jo pripeljala iz globokega gozda, v katerem je zgrešila pravi pot.

Solnce je že davno zatonilo za visokimi snežniki in gosti oblaki so prevlekli sinje nebo. Hladen vetrič je upogibal drevje po obširnem gozdu ter delal skrivnosten šum po gostih listnatih vejah. V velikem strahu je tavela Darinka v debelej témi naprej. S solzami v očeh je zrla v nebo ter prosila ljubega Bogá, da bi jej prižgal kako lučico na temnem nebeškim obzorji in jo pripeljal iz te grozovite ječe na pravi pot. Od strahú vsa prebledela, raztrgana in razpraskana od bodečega kopinja, po vsem telesu se tresoč, zabredla je uboga Darinka le še globokeje v gozdno tišino. Zdajci zagleda pred seboj veliko nezaraslo ravnino — bilo je barjé (močirje.) Tú se jej prikažejo svitle lučice — vešče, ki se jej prijazno našproti blesté ter jo vabijo k sebi. V svojej razburjenej domišljiji vidi pred seboj domačo vasico, kjer jo pričakujejo domači v svojih razsvitljenih sobah. Zdi se jej celó, da vidi ne daleč od sebe same znane osebe, ki se jej prijazno nasmehujejo, roke podajajo in opominajo, da naj hitreje stopa, ker jo domá že težko pričakujejo. Darinka pospeši stopinje, in še prijaznejši se jej zazde obrazi. Samó tri stopinje še in — ležala bi uboga Darinka, zapeljana od ponočnih vešč, v globokem barji pokopana — — —

V tem hipu zasliši iz daljave za seboj mili glas lepo donečega zvončka. Darinka se vzdrami iz svoje domišljije, obstoji in posluša. Ni se motila — vedno močneje se glasi zvonček in Darinka se obrne ter z novim pogumom stopa dalje proti ónej strani, od koder je bilo slišati čisti glas zvončka. — In glej! v tem trenutku se razpršé zapeljive lučice divjega ognja na pogubnem

barji (močirji.) Kmalu pride na pot, in malo pozneje na široko cesto. Zvonček jo še vedno kliče, in Darinka stopa vedno dalje v najboljše nadi, da bode skoraj v naročji svojih dobrih starišev. Še nekaj stopinj in bila je iz temne gošče na prostem, kjer je v prvem svitu že lahko razločila hiše prijazne vase. Mili glas zvončka je zdaj postajal vedno slabejši in naposled je popolnem utihnil v daljavi. Zdaj še le spozna Darinka, da to ni bil pravi zvonček, katerega glas jo je rešil pogube, temveč to je bil glas njenega angela váruha.

Zeló ganena tolike milosti božje, pade na koleni ter se Bogu zahvaljuje, da jo je pripeljal iz tolike nevarnosti. Solze veselja se jej prikažejo v očeh in kmalu sladko zaspí.

Pa ni še dolgo spala v mehkej travi ob cesti, ko jo prebudi glas njenega ljubega očeta. Hitro plane po konci in — bila je očetu v naročji, kateri jo pristréno objame.

Grof je óni večer, ko so Darinko pogrešali, poklical vse svoje služabnike in prebivalce iz sosedne vasi skupaj, da so šli iskat Darinke. V tem, ko so jo iskali, klečala je grofinja domá in prosila Boga, da bi čuval njeno hčerko vsake nesreče.

O pólunoči so se zbrali vsi óni, ki so šli Darinke iskat v grofovskem gradu. Naposled pride tudi grof sam. Nihče ni znal kaj povedati o izgubljenem otroku. Velika žalost in jók nastane po vsem gradu. Vsi skupaj gredó v graščinsko kapelico, da bi ondú združeni molili in Boga prosili za izgubljeno Darinko. Po molitvi se zopet na vse strani razkropé iskat Darinke. Samó grof je nekoliko časa domá ostal, da bi tolažil prežalostno mater. Ko se je jelo svitati, podal se je tudi on naravnost proti gozdu, kamor se nobeden izmed drugih iskalcev ni podal. In o veselje! tu najde v mehkej travi ob velikej cesti svojo ljubo hčerko zdravo in veselo ležati.

Hitro jo pelje domóv ter jo izroči presrečnej materi v naročje. Popraševanja in pripovedovanja ni bilo zdaj konca ne kraja. Oče in mati sta poslušala z velikim strmenjem prigodbo o prečudnem zvončku, ki je Darinki življenje rešil. Takój sta uganila, da je to bil glas angela váruha, ki je njiju hčerko pripeljal zopet v naročje ljubih starišev. Grof je ukazal na ónem mestu, kjer so Darinko našli, postaviti lično kapelico, ki je imela zvonik s prelepim srebrnim zvončkom.

In kadar koli se prikažejo prve zvezdice na večernem nebu, oglašá se srebrni zvonček s svojim mило zvonečim glasom vabeč trudnega popotnika, da se naj podvíza, ako želi še pred nočjó biti na pravem potu, na katerem se mu ni batí nobene nevarnosti.

Minilo je vže tristo let, kar visi srebrni zvonček v zvoniku lične kapelice, a vender še zdaj ni utihnil njegov glas, temveč še močneje in čisteje glási se, ter opomina človeka, da naj hodi po pravem potu življenja ter naj ne krene na krivi pot, ki pelje v pogubljenje.

Po namenu, katerega ima, imenuje se zvonček še danes — rešilni zvonček.

(Prosto po „Rückertu“ posnel **Tone iz gošče.**)

Bog varuje otroke.

Pred nekaj leti je v okolici N. razsajala med otroci huda bolezen — bolezen, ki jej osepnicè ali kozé pravimo. Pri tej bolezni napade otroka najpred nekaj mraz, potem vročina in za nekoliko ur se mu vsujejo po vsem telesu večji ali manjši osepnični prišči. Kadar se ti prišči pokažejo, takrat vemo, da ima otrok osepnicè. Bolnik v osepnicah mora imeti mnogo skrbne postrežbe, ter je posebno paziti na to, da se ne prehladi. V kolikih skrbih so stariši takrat, kadar jim leži otrok bolan na osepnicah, tega vam, otroci ljubi, povedati ni mogoče.

Pri Matijanovih so imeli tudi tri otroke: najstarejša je bila Franica, potlej Ivanek in najmlajša Katarinka, za katere so se oče in mati od strahú tresli, ko so videli, kako ta strašna bolezen razsaja po vsej okolici. V malo tednih je pomrlo čez petdeset otrok. Linčnikov Tine, Maličeva Barica, Čudakov Franek, Ribičev Poldek, Žagarjeva Marijca, ki so še pred nekoliko tedni veseli po vasi skakali in se z Matijanovimi otroci igrali, vsi ti, pa še tudi drugih mnogo, bilo je vže pod črno zemljo pokopanih. Pokosile so jih strašne osepnicè, vzela jih je iz naročja njih dobrih starišev nemila smrt, katera ne vpraša, si li mlad ali star, si li dober ali malopriden. In res, pred smrtjo smo vsi jednaki! Oče Matijan in njegova žena niti pomisliti nista smela, da bi jima kateri njiju otrok umrl. Kadar je bil govor o pomrlih vaških otrocih, vselej sta oba glasno zajokala in svoje otročiče k sebi na prsi pritisnila.

Nekega dne pride od okrajne gosposke iz bližnjega mesta zapoved, da se morajo vsi otroci do 12. leta stari pripeljati v mesto, kder se jim bodo osepnicè stavile, ker samó tako se morda ta grda in kužna bolezen ustavi, da ne bode še dalje ubogih otrok morila. Takój drugi dan vzame Matijanovka vse troje svojih otrok ter jih pelje v bližnje mesto. Katarinko so mati sevèda nesli, a Franica in Ivanek sta zadej za skrbno materjo cepljala. Prišedšim v mesto, takój je zdravnik vsem trem stavil osepnicè. Franica in Ivanek sta pripovedovala, da niti čutila nista, ko ju je zdravnik pod kožo pičil, samó Katarinčica se je zajokala, pa se je sirota takój zopet umirila, ko so jo mati nekolikokrat poljubili in jo z materino ljubeznijo v njeni lepi modri očesci pogledali. Skrbnej materi se je zdelo, kakor bi jej bil težek kamen padel od srca; zdelo se jej je, kakor da ni mogoče, da bi zdaj kateri njenih otrok na osepnicah zbolel, ali pa še celó umrl.

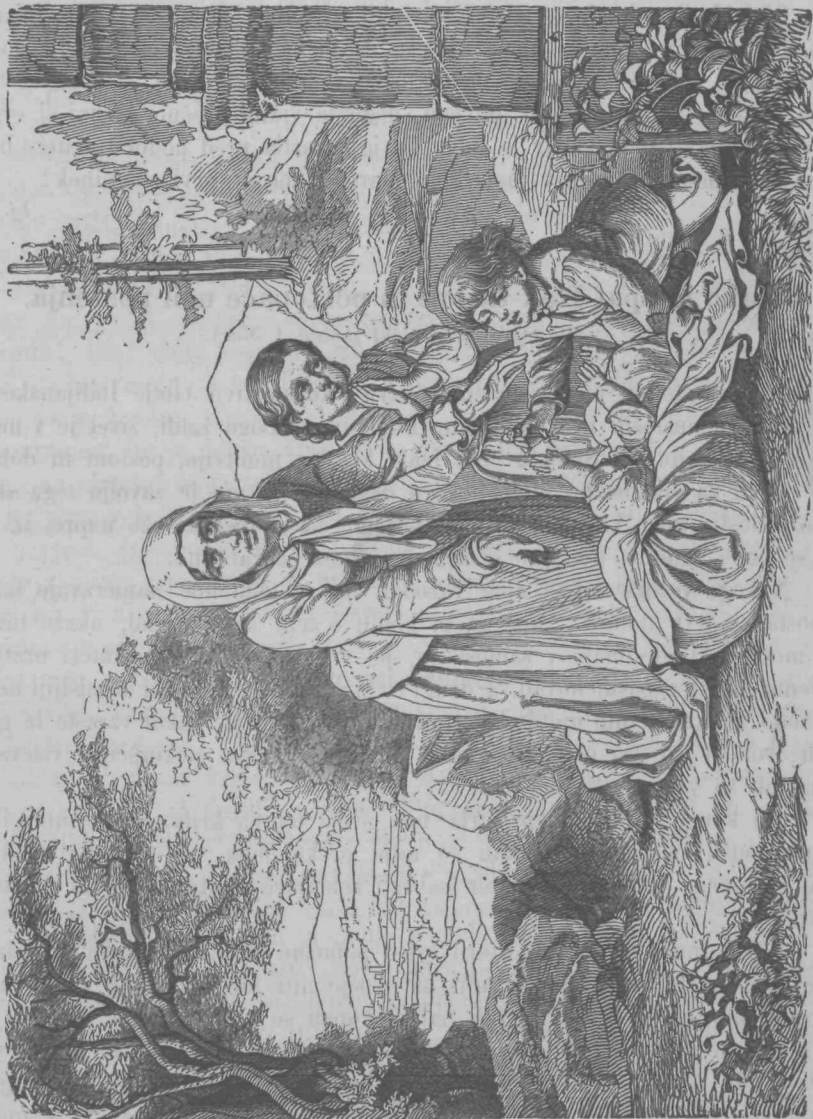
Takój popóludne se mati s svojimi otroci napravijo iz mesta zopet proti domu, da bi povedali očetu, kako so otrokom stavili osepnicè in kako zdaj nobeden izmed njih ne bode obolel niti umrl.

Pot je peljala skozi gozd. Ob gozdnem robu je stala podoba matere božje. Prišedši na ta kraj, položé mati Katarinko na tla in rekó otročičem: „Otroci, res je, da so vam osepnicè stavljene, ali bolezni in smrti vas more le dobri oče nebeški obvarovati. Tukaj-le pred to podobo poklekimo in se materi božjej priporočimo, da bi vas obvarovala te grozovite nesreče.

Starejša otroka sta z dobro materjo prav pobožno pred podobo matere božje svojo molitevco izmolila. Tudi Katarinčica je utihnila ter svoji lepi

modri očesci uprla v podobo matere božje, kakor da bi tudi ona prosila njenega zavetja in njene pomoči.

Po molitvi obrne dobra mati še jedenkrat svoje oči k nebu in vzdihne: „S tvojo pomočjo, milostivi oče, vzamem zopet svojo Katarinko v naročje ter jo nesem skrbnemu očetu; čuvaj, o predobri oče, čuvaj moje otroke, katere izročam v tvoje zavetje in v tvojo očetovsko skrb!

Ivanek je utrgal cvetico, ki se je najlepše razevetela pod podobo matere božje, ter jo podal Katarinčici, rekoč: „Nà, vzemi cvetičico, Katarinka, da bodeš imela tudi ti spomin od naše mamke božje.“ Katarinka se je cvetici ljubeznivo nasméhnila in jo vzela ter ves čas do doma čvrsto v ročicah držala.

Zvečer so oče vse zvedeli, kako in kaj je bilo v mestu. Cvetico, katero jim je prinesla Katarinčica, spravili so v svoj molitvenik in dejali: „To je prvi spomin od moje Katarinke, katerega bodem hranil, dokler bodem živ.“

* * *

Bog je uslišal molitev matere in njenih dobrih otrok. Nobeden otrok jej ni umrl.

Oče Matijan imajo še zdaj Katarinkino cvetico. Danes je Katarinka vže lepo dekle in óni dan, ko jih je prosila, da bi jej dali to cvetico, rekli so jej: „To cvetico ti dam, kadar se bodeš ločila v sreči od mene, svojega očeta in svoje matere; ako pa poprej umrjem, nego te vidim srečno, vzemi si cvetico in se spominaj vselej, kadar jo vidiš, da je vzrastla pred podobo matere božje, in si jo ti meni prinesla v materinem naročji kot — prvi spominek!

Lj. T.

— x —

Kako je opat Izak tatove in postopače učil poštenja.

(Po starej pripovedki zapisal J. S-a.)

petem stoletji po Kristovem rojstvu, ko so divji Gotje Italijanske planjave pustošili in z različnimi hudobijami Boga žalili, živel je v nekem samostanu pri Spoletu opat Izak, ki je z molitvijo, postom in dobrimi deli za brezbožne ljudi pokoro delal. Bog mu je zavoljo tega skazal obilo milosti, med katerimi je bila tudi ta, da je večkrat vže naprej izvedel, kaj se bode zgodilo, ter tako marsikatero nesrečo zabranil.

Nekega večera mu je Bog razodel, da še tisto noč nameravajo tatje v samostanski vrt ulomiti. Ne, da bi komu o tem kaj povedal, ukaže bratom vse motike, ki jih imajo v samostanu, po vrtu razmetati. Nekateri bratje so se temu povelju posmehovali, a drugi so si v svojej priprostej domišljiji mislili, da bodo iz razmetanih motik bajè nove motike vzrastle, kakor vzraste iz graha grah; vender so vsi ubogali, kakor jim samostanska pokorščina veleva, in razmetali so vse motike po vrtu.

Ali komaj je bila razprostrla noč svoja temna krila čez zemljo in so menihi odšli počivat, poskakali so tatje preko plota, da bi si v vrtu natrgali sladkega ovočja (sadja) ter nabrali zelenjave in drugih takih potrebnih stvari.

Ali čudno! kaj je Bog storil vsled pobožne molitve Izakove? Kadar so tatje bili v vrtu, niso mislili niti na ovočje niti na zelenjavo, nego vsak je pograbil motiko, in kakor bi bili najeti; kopali so v tistem delu vrta, ki je še bil s trnjem in koprivami zaraščen. Delali so tako pridno, da jim je vroče postajalo in so jim pôtne kaplje raz čelo padale. Tudi glad, tovariš vztrajnega dela, začel se je oglašati. Kadar o pólunoči zakliče zvon menihe k molitvi, spomni se opat Izak svojih delavcev ter ukaže kuharju, da naj zakuri in skuha velik pisker močnika. Kuhar se je temu povelju zeló začudil, a ker je pokorščina bila njegova prva dolžnost, skuhal je tečen močnik, dokler so menihi ponočne molitve opravljali.

Ko se je začelo daniti, ukaže Izak nesti močnik delavcem v vrt. Najprej jih je lepo pohvalil, da so bili tako pridni, potem jim ponudi kuhani močnik,

češ, zdaj so vže potrebni počitka in jedí, zatorej naj nehajo delati in močnik jim naj dobro tekne. Tatje se niso dali siliti k jedí, nego še huje, kakor poprej z motikami, delali so zdaj z zobmi, in ko so se bili najedli in okrepili, blagoslovil jih je opat ter opomnil, naj se v prihodnje tatvine skrbno varujejo. Dal je vsakemu nekoliko ovočja in zelenjave, kar so hvaležno vzprejeli ter otišli vsak na svoj dom. Če je še kdaj kateri prišel v Izakov vrt ali ne, tega nam sv. Gregorij, ki je to pripovedko prvi zapisal, ne pové, pač pa nam je zapisal še drugo pripovedko, iz katere poizvemo, kako je Izak tudi postopače, ki bi nič ne delali, pa radi dobro živeli, učil poštenja.

A to je bilo tako-le:

Nekega dne sta prišla v Izakov samostan dva postopača, zeló zanemarena in ubožno oblečena. Ušes, čela, nosa in oči ni bilo videti na nobenem, ker so jima razmršeni dolgi lasjé viseli na vse strani z glave, a obleka jima je bila tako raztrgana, da ni bilo znati, kaj imata na sebi.

Ko sta prišla pred opata, začela sta se jokati, prositi in zdihovati, kakor to pravi prosjaki znajo: „Oh, usmilite se naju siromakov, ki sva padla med razbojnike ter prišla ob vse, kar sva imela, samó te raztrgane cunje so nama pustili! Oh, dajte vsakemu samó po jedno suktnjo, naj bode še tako zakrpana, da ne zmrzneva ter da moreva dalje potovati.“ To govoreč, tresla sta se po vsem životu, škripala z zobmi ter cepetala vže z nogami, kakor na pol zmrznjeni ljudje delajo. Izak pa je vže vedel, kakšna ptičca sta ta dva potepuha, ali obnašal se je takó, kakor bi ne vedel ničesar. Na videz ju je miloval ter jima rekel, naj k ognjišči sedeta; potem je nekemu menihu nekaj na uho povedal, (postopača sta mislila, da je za njiju masten obed naročil). Opat se je z njima pogovarjal, a menih je otišel v bližnji gozd, kder je bil star votel hrast; v njem je našel dva zvežnja, vzal ju je ter nesel opatu Izaku.

Opatove besede so postopača zeló utolažile. Rekel jima je: „Smilita se mi in jaz vaju zeló pomilujem, ker sta tako nesrečna postala; kolikor premorem, hočem vama pomagati. Kar imamo v naših shrambah primerne obleke, dal bodem vama. Oba dobita dobre škornje, hlače, klobuke in take suktnje, da bi jih vama krojač ne mogel boljših narediti.“ Postopačema je postajalo gorko, bolj od veselja nego li od ognja. Kadar opat vidi, da pride menih, reče jima: „Glejte! brat vama vže nese, kar sem vama obljubil.“

Ali kako se njiju veselje izpremeni v strah, kadar vidita, kako opat njiju obleko, ki je bila v starem hrastu skrita, razgrinja ter vsakemu njegovo oblačilo daje. Od nog do glave ju oblije kurja pólť in osramočena gresta iz samostana, kamor ju ni pripeljala sila, nego nesramna predrznost, da bi kaj dobila, kar bi mogla potem prodati in po grlu pognati.

Pač bi bilo dobro, ko bi tudi mi znali ločiti prave siromake od krivih takó, kakor je to znal opat Izak; saj je tudi danes mnogo postopačev, ki bi radi le dobro živeli, zraven pa ničesar delali, zato pa slečejo obleko in poštenje ter nadlegujejo ljudi za milostinje, ki je potlej v prvi krčmi zapijó. Za take ljudi bi bilo najboljše zdravilo brezovo olje, ali tega zdravila v denašnjih časih ni več v navadi, k večjemu se postopači za nekaj časa pripravó v kako luknjo, kder se jim daje priložnost premišljevatí, kako se deset božjih zapovedi prelamlja.

Arabska pripovedka.

Kivel je nekdanj na Jutrovem mogočen kralj. Nekega dne ukaže svojemu sužnji, da mu prinese v dvorano tri krasno izdelane a dobro zaprte in zapečatenе posode, katerih jedna je bila zlata, druga slonokostena in tretja lončena. Potem pokliče pred sé svoje tri sinove in jim reče v pričó zbranih dvornikov, da si naj izbere vsak zaporéd po svojej starosti óno posodo, katera ima po njegovem mnenji največji zaklad v sebi.

Prvi, najstarejši sin, izbere si zlato čašo, na katerej je bilo zapisano „kraljestvo“. Mislil si je, da je ta posoda največje vrednosti. Prestrašen pa, stopi nazaj, ko jo odprè in vidi, da je polna človeške krvi.

Potem pristopi drugi sin in si vzame slonokosteno posodo, na katerej je bilo zapisano „slava“. Zdela se mu je ta med ostalima dvema najdragocenejša. Odprè jo in vidi, da je polna pepela ónih imenitnih mož, ki so uživali v svojem življenji mnogo slave in časti.

Naposled pristopi najmlajši sin in vzame lončeno posodo, katera je bila še ostala. Prazna je bila, ko jo odprè, samó v dno posode je bil lončar zapisal besedo „Bog“.

„Katera teh treh posod ima največjo vrednost?“ vpraša kralj svoje spremstvo.

Častihlepneži odgovorè: „Zlata posoda!“ Pesniki in drugi slavni možje rekó: „Slonokostena posoda!“ Modrijani pa so trdili, da je lončena posoda največje vrednosti; rekli so: „Jedna sama érka od besede „Bog“ je več vredna, kakor ves svet.“

H. Podkrajšek.

— x —

Drevo in cvetice.

(Basen.)

Dod košatim drevesom so rastle drobne cvetice. Bledo njih cvetje je kazalo, da se jim godi slabo. Niti solnce niti dež nista mogla prodreti gostovejnaté króne mogočnega drevesa. Tudi hrana, katero so dobivale iz vlažne zemlje, bila jim je zeló pičla, ker je drevo sámó najboljše snóvi povžilo.

Milo so vzdihovale drobne cvetice in prosile mogočno drevo, naj bi pustilo solnce vsaj nekoliko posijati skozi svoje veje; ali prevzetno drevo se niti ne zméni za cvetočo drobnjad ter naredi še gostejšo senco.

V tem pride vrtnar mimo drevesa, in videč povešati glavice drobnih cvetic, ozrè se k višku v širokovejnató drevo, zmajè nejevoljno z glavo in pravi: „Drevo je prekošató, treba mu je obsekati veje, da ne bodeta kap in senca zadržavala drobnih cvetic v rásti.“ To rekši, otíde, prinese lestvo in koreščico ter oklesti ponosno drevo.

Sedaj sta solnce in dež krepila cvetice, da so veselo rastle in cvetele. Vsak človek se je radoval njih prijetne vonjave in krasote. Tudi pisani metulji in pridne bučelice so hodili v vas razgovarjat se ž njimi. A prej tako ponosno drevo si zdaj ni upalo pogledati na drobne cvetice, ker ga je bilo sram pred brenčečimi in veselo letajočimi žuželkami, ki so uganjale spodaj svoje vesele burke.

Jos. Lavrič.

— x —

Zorislav in Božena.

Zorislav in Božena
 Radá sta se iméla,
 Po trávnikih hodila,
 Vesele pesni péla.

Nabírala cvetíce
 Sta bele, modre, rdeče,
 Je v vence povijala,
 In v kítice dišeče.

Pred žgočim solncem branil
 Ju sólčnik je kriláti,
 Za váruha pa bil je
 Turín jima kosmáti.

Sedáj pa vže velika
 Sta bratec in sestrica,
 Zorislav mlad gospod je,
 Božéna pa gospíca.

In kadar snídeta se,
 Spomínata se ráda,
 Kakó je nekdaj bilo,
 Ko sta še bila mláda:

Nabírala cvetíce
 Sta bele, modre, rdeče,
 Je v vence povijála,
 In v kítice dišeče.

Slavko.

Pisma mlademu prijatelju.

VI.

Dragi Bogdan!

redno nadaljujem o književnem delovanji naše ožje domovine, ozriva se še nekoliko po drugih deželah slovenskih.

Onkraj reke Mure pod ogersko krono živi kakih 60.000 Slovencev, katerim pravimo ogerski ali prekmurski Slovenci. Govoré isti jezik z nami, samó lepši je, čistejši in mnogo bliže starej slovenščini, ki sta jo pisala sv. Ciril in Metodij. Zato tudi nazivamo to narečje, ki se govori po severovzhodnem Štírskem in mej ogerskimi Slovenci, panonsko narečje, ker je bil ondù del stare Panonije, kjer sta oznanovala sv. Ciril in Metodij nauk Kristov. Se vé, da se urivajo danes v to slovenščino vedno bolj ogerske besede ter tudi črkopis jim rabi ogerski, in izgublajo se ti Slovenci zmirom hujše v morji ogerske brezobzirnosti. Prvi knjižnik ogerskih Slovencev, o katerem nam je znano, bil je Ferenc Temlin, ki je izdal 1715. l. v Halji (Halle) na Nemškem katekizem, iz ogerskega preložen. — Največje važnosti pa je Stevan Kūzmič, ki je prevel prekmurskim Slovincem na slovenski jezik sv. pismo „Novi zakon,“ ki je prišel na svitlo 1771. l. v Halji ter je doživel še potem dva ponatisa. Ta knjiga je jako važna tudi za jezikoslovje slovensko, ker je obogatela z mnogimi besedami naše slovarje, kajti prekmursko narečje je manje pokvarjeno nego recimo naša „kranjščina“ in je mnogo bliže staroslovenščini. Nadalje rabi Stevanu Kūzmiču uže deležje na -vši-ši, katero je uvel pri nas še le Matej Ravnikar z velikim trudom v pismeni jezik. Tudi mu rabijo glagoli druge vrste na -oti, ne pozna zloženega bodočnika, ne piše pred rom zamó-klega e, kar se vse še dandanes ne piše ali vsaj neče pisati povsodi pri naših najnovejših pisateljih. — Spomina vreden je tudi Mikloš Kūzmič, ki je spisal abecednik, evangelje, kratke zgodbe sv. pisma, katekizem in molitvenike. — Mej novejšimi knjižniki pa je požora vreden Josip Košič, ki je umrl kot župnik 1867. l. Skrbel je za nabožno in posvetno omiko svojih rojakov in znana mu je bila tudi književnost ostalih bratov Slovencev. Spisal je poleg družih pobožnih in poučnih knjig slovensko slovnico ogerskega jezika, zgodbe ogerskega kraljestva itd. — V najnovejšem času je izdajal Avgust Imre v Buda-Pešti mesečne novine: „Prijátel.“

Na Goriškem si je ohranil trajen spomin v narodu Valentin Stanič, ki je zagledal luč sveta v Bodreži na Goriškem in je končal svoje zaslužno zemeljsko potovanje 1847. l. v Gorici kot kanonik in višji šolski nadzornik. Mož ima jako mnogo zaslug za povzdigo slovenskega naroda ne toliko na literarnem kolikor na drugih poljih. Naročal si je nenavadno mnogo knjig in listov (Novice, Drobtinice) in je delil mej siromašni a uka željni narod, sosebno mej mladino, ter je pospeševal tako čitanje slovenskih knjig vzlasti mej kmeti. Ustanovil je tudi šolo za gluhoneme in se poganjal za osnovanje društva milosrčnosti do živalij. Imel je plemenito in blago srce, bil je rad vesel ter se ukvarjal posebno rad s petjem, katero je širil mej narod. Ker pa

takrat še slovenskih pesnij ni bilo toliko na razpolaganje ali vsaj zbranih ni bilo, jel je tudi sam zlagati pesni, ki pa nimajo mnogo pesniške vrednosti. Poleg vlaškega in nemškega pisal je slovenski, ali jezik njegov ni, ka bi se hvalil, kajti sam pravi, da mu slovnica ni zmerom v glavi, kakor bi morala biti. Dajal je v dežel: pesni za kmete in mlade ljudi, cerkvene pesni in dr.

Na slovenskem Koroškem ima največ zaslug za probujo naroda in knjige Urban Jarnik, učeneec Gutsmanov, ki je umrl 1844. l. kot župnik v Blatnem gradu. Pisariti je jel v vezanej in nevezanej, slovenskej in nemškej besedi po nemških listih, ker slovenskih tedaj še ni bilo. Pisal je knjige nabožne in poučne, izdajal evangelje in priredil šesti natis Gutsmanove slovnice (1829). Zlagal je pesni, o katerih se more reči, da so dobre, za tisti čas celó najboljše slovenske, kajti nekatere presežajo po vrednosti tudi Vodnikove in še danes se čuje peti kaka njegova pesen. (Tukaj gori se ozrimo . .) Bil je veleučen, navdušen Slovan in Slovenec ter je ljubil svojo domovino, kakor le malokdo. Najbolj znamenita so njegova dela v starinoslovji in jezikoznanstvu, katerih več hrani se še v rokopisih. Zanimal se je in sodeloval pri vseh najvažnejših dogodkih književnih slovenskih in slovanskih. V rokopisu je ostavil nemško-slovenski slovar, zbiral narodno blago, pečal se z zgodovino in je ustanovitelj slovenskega narečjeslovja. Trudil se je čistiti slovenščino tujih besed in tuje skladnje ter je storil kot duhovnik in kot izvrsten vzgojevatelj toliko na probujo in oliko narodovo, da so mu nadéli po pravici imé „Koroškega Vodníka.“ — Drugi pesnik slovenske Koroške je bil Mih. Andrejaš, tkalec in samouk. Na podlagi izobrazbe, ki si jo je sam pridobil, učil je druge in zlagal pesni prav v narodnem duhu ter je skladal tudi sam napeve svojim pesnicam, katere so se hitro udomačile mej narodom. — Mnogo zaslug ima za povzdigo slovenščine na Koroškem Matija Ahacelj, ki je bil učitelj računstva, naravopisja in kmetijstva v Celovci († 1845). Sam sicer ni pisal, a bil je velik podpornik slovenskej knjigi in narodu in izvrsten rodoljub, krog katerega so se radi zbirali drugi slovenski domoljubi. Da se izpodrinejo mej nepokvarjenim narodom ne ravno lepe in duhovite „narodne“ pesni, ki so se skovale v novejšem času in so zvečine posnete po nemških jednake vrste ter nimajo nobene pesniške cene, da se povrnejo in udomačeé lepše in krasne, stare slovenske narodne pesni, kakeršne se takó rade pozablajo mej narodom, izdal je Ahacelj s pomočjo več drugih rodoljubov 1838. l. v Celovci „*Pesme po Koroškim ino Štajarskim znane, enokoljko popravljene ino na novo zložene.*“ Knjiga je doživela v kratkem tretjo izdajo, kar nas uči, da je narod potreboval take knjige. Vender uže napisové, da Ahacljeva pesmarica nima v sebi čistih národnih pesnij: kar je res národnih, prenařejene so ali popravljene, druge pa so pesni znanih pesnikov (Slomšek, Andrejaš, Orožen itd.).

Prihodnjič si ogledava književno delovanje pisateljev po tistej slovenskej pokrajini, ki jej pravimo Štirsko, potem pa se povrneva zopet v ožjo domovino. Do tedaj pa te prisréno pozdravlja

Tvoj

P. B.

Vinska trta in prvenec.

o je Bog cvetice ustvarjal, dal je vsakej primerno barvo; nekatere so dobile rudečo, druge višnjavo in zopet druge belo ali rumeno barvo, a sleharna nekoliko drugačno, da se je mogla razpoznati od druge. Zdaj si poišče vsaka ugodnega kraja v svoje bivališče. Nekatere se naselje po gorah in dolinah, druge po dobravah in logih, ob rekah in potocih, a največ si jih izbere polja in travnike.

Ko je Bog vže vse cvetice oskrbel s primerno jim obleko, pride naposled do skromne vinske trte, ki je ponižno stala v ozadji in potrpežljivo čakala, da pride na vrsto. Tudi njej hoče modri Bog podariti posebno obleko, ali zmanjkalo mu je vže mnogo barv. Da bi se vender trta razločila od drugih rastlin, pomešal je modri stvarnik zeleno in rumeno barvo vkupe. To barvo je dal potrpežlivej trti, in bila je zadovoljna. Tudi ona si gre zdaj iskat svojega bivališča. A ker je bila zadnja, dolgo ni mogla najti ugodnega kraja. Kamor koli se je ozrla, povsod je bilo vže vse polno gizdavih in ošabnih cvetic. Dolgo je iskala, a končno pride do neke osojne rebri, ki je bila zaradi neplodovite zemlje in preobilega kamenja od vseh drugih cvetic zapuščena. Tù in tam je bilo videti le kako slabocvetiče zelišče ali pritlikavo zelenjad na rujavem ilovnatem zemljišči. In tù si trta pri nekej goley skali izbere primeren kotiček v svoje bivališče; kder jo vidimo še danes.

Kadar pride vesela vzpomlád, oživi se vsa narava in povsod biva novo veselje in nova radost. Uboga trta zdaj žalostno zrè v dolino, ki se v svojej najlepšej krasoti razprostira daleč na okoli. Tù mej gosto in zeleno travo je vse polno najlepših cvetic. Po cveticah preletavajo pisani metulji a po cvetji si nabirajo pridne bučelice sladko strd. Zdaj pride tolpa vaških otrok. Veselo pevajoč si začno trgati cvetice in je spletati v vence. Trta vse to gleda in globoko jo zabolí, ko se spomne, kako priprosto mora ona živeti. Od britkosti začne jokati in z gorkimi solzami močiti trdo skalo, ob katerej si je bila izbrala svoje bivališče. In res je ni na trti nikakeršne lepote. Deblo ima krivo in z rujavelo kožo ovito, liste temnozeleni in jako ubožno cvetjo, ki se komaj razloči od zelenega listja. Bogu se trta zasmili in jej reče: „Ker si bila do sih dob tako ponižna, skromna in potrpežljiva, povzdignil te bodem nad vse cvetice in rastline, a jeseni bodeš nosila sad, kakeršnega ne rodi nobena druga rastlina na zemlji. Tvoje cvetje bode imelo prijeten duh in kadar te človek spozna, obdeloval te bode z največjo pridnostjo; presajal te bode v dobro zemljo in varoval vsake nezgode. In kadar bode naravo vže debel sneg pokrival ter ne bode o pisanih cveticah nikjer več sledí, prepevala se bode tebi še vedno od vseh strani čast in slava.“ Ko trta te besede začuje, utolaži se, sklone se k višku, otare si solzne oči in se Bogu zahvali za to veliko dobroto. In tako vidimo še danes, da se trta vsako vzpomlád joče od veselja in hvaležnosti do Boga, ki jo je iz njenega prvotnega uboštva tako visoko povzdignil.

A poleg trte je žaloval še nekdo drugi; to je bil gozd zeleni. Bilo je nekega lepega vzpomladnega jutra. Solnce je vže v svojem veličastvu prilpavalo izza sinjih gorá in razišpalo svoje zlate žarke po vsej zemlji. Ptice so vže veselo prepevale, cvetice privzdigovale svoje glavice in po vejah so

blestele kristalne rōsne kapljice. Ob gozdnem robu so se razprostirala plovita polja in prelepi, zeleni travniki, da jih je bilo veselje gledati. Polje je obetalo pridnemu kmetovalcu bogato žetev, in travniki so se ponašali s prelepo zeleno odejo, posuto z nebrojnim številom raznolikih cvetic. Vse se je veselilo novega dneva, samó gozd je plakal in žaloval, ker ni imel nobene cvetice, ki bi ga rasveseljevala z lepo barvo ali pa prijetno vonjavo. Zavidno je gledal na sosedne travnike in vzdihoval: „O kako so pač lepe in krasne cvetice po travnikih! Kako prijeten in dobredejen duh dehtí od njih! Kakor biseri se blesté po njih rōsne kapljice ter se v solnčnih žarkih kakor mavrica izpreminjajo v mnogobrojnih barvah. Vsega tega jaz nimam!“ Tako toži gozd, nagne se k cveticam in jim reče: „Cvetice drage! usmilite se mene ubogega gozda ter pridite k meni prebivat. Tudi v gozdu bodete lahko rasle in cvetele. Ako se me ve ne usmilite, zapuščen sem in vse svoje življenje nesrečen.“ — „Ne moremo izpolniti tvoje želje,“ odgovoré nekatere cvetice; „v gozdu bi morale vedno v senci tičati, ter bi ne mogle gledati zlatega solnca; tudi krepčalna rōsa bi nas ne popila takó, kakor po travnicah.“

Gozdu se pri teh besedah tako milo stori, da se začne solziti. Njegove solze so padale na cvetice, ki so rastle ob gozdnem robu. Mej temi je bila tudi skrómna sirota s precejšnim ščetinastim steblicem in podolgastim v vretencih stoječimi listi. V svojih skrómnih vršičkih ima kobuljaste cvetove, ki so iz ličnih belih zvezdic sestavljeni. Kadar zvezdice odpadejo, naredé se na pecljih zelene krogljice z gostimi ščetinicami porašene, ki se rade obleke poprijemajo. Kdo je ne pozna te skrómne sirotice, ki ima toli priprosto imé. Lakota se imenuje (Gálium Mollúgo), ki se prav pogostoma vidi ob poljskih in gozdnih mejah. Tudi na njen cvet je padla solza plakajočega se gozda. In kakor se sploh siromak rad usmili siromaka, sirota sirote, takó se tudi ta ubožna cvetice prva oglasi in reče: „Res da nisem kaj posebnega, ali to, kar imam, rada privoščim vsakemu; zatorej se jaz preselim v gozd.“ To rekši zapusti svoje osojno bivališče in si gre v gozd iskat primernega kraja. Za seboj zvabi še drugih svojih sestrie, nagovarjaje jih, da se naj tudi óne preselé v gozd, da ne bode toliko žaloval po njih. In res se zbere še mnogo drugih cvetic, kakor plučnice, ovčice, šmarinjnice in druge, ki gredó za ubogo lakoto, ki je bila prva v gozdu. Gozd jih veselo vzprejme in vsakej odkaže priméren kraj v njeno bivališče. V hladnej senci košatih bukev se ubožna lakota bolje počuti nego li poprej na travnikih ter se kmalu vsa izprevrže. Gozd jo iz hvaležnosti, ker se ga je prva usmnila in pri njem naselila, povzdigne nad vse druge gozdne cvetice ter jej podelí tudi drugačno podobo. Steblo se jej skrajša ter postane gladko. Cvet se jej povekša in dobi prijeten duh. Tudi njeno prvotno imé zavrže gozd in jej dá zaradi njenega prvenstva ime prvéneec (dišeča perla, Waldmeister). Vrh družih lepih lastnosti dal jej je tudi še to, da tudi utrjana in vže posušena daje močen in prijeten duh. Zaradi te lastnosti ljudje prvenca radi med perilo pokladajo. Posebno radi ga devljejo v vino, katero dobi od te cvetice nekak prijeten duh in neko posebno dobro slast. Tako vino se imenuje travnica (Maitrank).

Tako ste ponižna vinska trta in usmiljena dehteča perla ali prvenec skupaj človeku v največje veselje.

Vila omoži svojo hčer s kraljičem.

(Slovenska narodna po Valjavcu.)

Bil je nekdam kralj. Imel je tri sinove. Dva sta bila nespametna a tretji moder. Kadar dorasejo, dá oče vsakemu denarja in jim reče, naj gredó po svetu in kupijo vsak šopek cvetic, kdor prinese najlepši šopek, ta dobi kraljestvo. Sinovi idejo od doma. Na samem, na nekem mostu, planeta nespametna sinova nad modrega in mu vzameta denarje, češ, da bi si kupila lepša šopka. Nespametna otideta, a modri ostane na mostu; debele solze so mu kapale z lica, ker ni imel denarjev.

Pride Vila in vpraša žalostnega mladeniča, zakaj se joče. On jej pové, da sta mu vzela brata denarje in šla kupovat šopkov, da bi dobila kraljestvo od očeta.

Vila se ga usmili, povabi ga na svoj dom in mu da šopek takó krasnih cvetic, da ni lepših na svetu.

Vesel gre modri domóv. Prideta tudi brata. Ali šopek modrega je bil najlepši.

Tedaj reče oče: „Pojdite zopet po svetu, kupite si vsak po jeden prstan. Kdor prinese najlepšega, ta bode kralj.“ Dá jim denarja in sinovi otidejo.

Kadar pridejo zopet na most, vzameta nespametna modremu denarje in gresta kupovat prstanov.

S solznimi očmi ostane modri na mostu. Kam bi šel kupovat prstana, ker nima denarja.

Zopet pride Vila. On jej pové, kaka nesreča ga je zadela. Vila ga pelje na svoj dom in mu podari prstan, da mu na vsem svetu ni bilo para.

Mladenič se lepo zahvali in gre domóv.

Kadar prideta brata s svojima prstanoma, bil je prstan modrega najlepši.

Oče pohvali modrega in reče sinovom: „Pojdite po svetu in poiščite si nevest. Kdor pripelje najlepšo, temu bodi kraljestvo.“

Z mnogim denarjem v žepu otidejo bratje. Na mostu pa planeta nespametna nad modrega, otepeta ga in mu vzameta denar. Huda sta bila, da je prinesel on najlepši šopek in najlepši prstan.

Žalosten ostane modri na mostu. Kako bi si iskal neveste brez denarja.

Pride Vila, poizvé od njega nesrečo, povabi ga na svoj dom in mu dá svojo hčer za nevesto. Bila je deklica krasna in lepa, da se je moralo skrivati solnce pred njo.

Brata sta dolgo iskala nevest po svetu. Najdeta si bogatih in lepih nevest; v srebrnih kočijah, z dvanajstimi konji ju pripeljeta domóv. Mislila sta vže: „Sedaj bodemo videli, čigavo bode kraljestvo!“

Na jedenkrat pa pridrdra kočija pred kraljev dvor. Vse priteče gledat, kdo se pelje. Bil je modri sin. V zlatej kočiji je sedel poleg svoje neveste; nevesta se je blestela kakor samo solnce, štiri in dvajset konj je bilo vpreženih.

Tudi tretjič je zmagal modri sin, zatorej je njemu izročil kralj svoje kraljestvo. Kmalu so imeli veselo poroko. Vse se je veselilo novega kralja in se čudilo prekrasnej nevesti.

Fr. H.

Listje in cvetje.

Drobtine.

Zopet nam je pobrala nemila smrt obče priljubljenega, značajnega in za vse dobro požrtovalnega dušnega pastirja. Umrl je v 21. dan maja po prav kratkej bolezni prečast. gospod

Primož Jan,

župnik na Robu pri Vel. Lašicah. Bil je rajniki vedno velik prijatelj nežnej slovenske mladini in ves čas naročnik našega lista, katerega je dajal čitati šolske mladini svoje župnije. Kako priljubljen je bil pokojnik pri svojih faranih, to je kazal sijajen pogreb, pri katerem se je marsikatero oko solzilo po svojem dobrem dušnem pastirju. Priporočamo ga čitateljem našega lista v molitev in hvaležen spomin. Bodi mu večni mir in pokoj!

Uganke.

1) Učenec vprašan, kako mu je po očetu ime, odgovori: „Težko mi je to povedati, ker lagati ne smem, premlad sem še deček. Iz dveh besed je moje ime po očetu: prvo še dolgo ne bom, drugo poprej; vendar oboje morda nikoli. — Povejte mi zdaj, kako mi je ime po očetu?

2) Dva vlečeta, osem jih čaka, pet jih pa rine, vselej je taka. Kaj je to?

3) Če nima, je kregan, če ima je tepen. Kaj je to?

4) Na jednej nogi stoji, a v glavi ima srce. Kaj je to?

5) Kaj delajo vsi ljudje h krati na zemlji?

6) Kje je Adam motiko pustil?

7) Kam ni nikdar in ne bode nikdar solnce sijalo takó, kakor je enkrat?

8) Kdo kliče, pa ne sliši, žaluje, pa ne občuti, druge v cerkev vabi, sam pa ne gre?

9) Kateri rokodelec je najbolj neumen?

10) Kdaj gleda palec iz čevlja?

(Odgonetke uganek v prih. listu.)

Demant.

(Priobčil Slavoljub.)

	a								
	a	b	č						
	d	d	e	e	e	e			
	e	g	i	i	i	i	j		
k	k	k	k	l	l	n	n	n	
	o	o	o	o	o	p			
	r	r	s	s	š				
	š	t	u						
	v								

Zamenjajte v tem demantu črke takó med seboj, da se bode čitalo v 9 vrstah 9 besed od leve proti desnej; a srednja, rekše 5. vrsta, naj se čita tudi od zgoraj nizdolu po sredi posamičnih besed.

Besede naj značijo: 1. soglasnik; 2. mesto v Avstriji; 3. boga starih Slovanov; 4. jugoslovansko mesto; 5. gorovje na Češkem; 6. slovensk časopis; 7. liriško poezijo (pesništvo); 8. mesto na Gorenje Avstrijskem; 9. samoglasnik.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Rešitev demanta v 5. „Vrtčevem“ listu.

	P								
	k	r	t						
	A	d	i	ž	a				
	k	r	o	m	p	i	r		
P	r	i	m	o	r	s	k	o	
	A	m	e	r	i	k	a		
	J	o	s	i	p				
	o	k	o						
	o								

Prav so ga rešili: Gg. Ant. Petelin, duh. pom. v Tomaji; Jer. Rajar, naduč. v Šempasu; Mat. Lavrenčič, naduč. v Kamenjah; Iv. Zorn, naduč. v Križi pri Ajdovščini; Fr. Vilhar, učit. v Vel. Žabljah; Iv. Tomažič, učit. v Tinji (Štir.); And. Širok, učit. v Šmartnem pri Gorici; Iv. Povh, učit. pri sv. Venčeslu (Štir.); Janko Rudolf, učit. na Vrabčah; Gr. Koželj, učitelj pri svetem Gotthardu; J. Vohinec v Kresnicah; Al. Vakaj pri sv. Ani v slov. gor. (Štir.); Iv. Demšar v Žireh in Jer. Pirc v Idriji. — Al. Delkin, gimn. v Gorici; Pet. Papež in Vinko Bercé, dijaka v Rudolfovem; Kon. Pollak, dijak v Kranji; — Jan. Kiferle, Hugon Roblek, Drag. Štrucelj, Al. Rant, Iv. Krajnovič, Iv. Bašar, Jak. Milavec in Stanko Bevk, dijaki v Ljubljani. — Ljud. Šonc, učenec v Gorici; Fr. Kot, uč. v Žavci (Štir.); Rob. Golli, učenec v Radovljici; Jos. Korman, Al. Moneti, Ant. Gati in Hen. Karničnik, učenci pri D. Mariji v

Puščavi (Stir.); Fel. Benedek, Al. Pogorelec, Iv. Čeladin in Leop. Juvanec, učenci v Planini; — Leo Grasselli, Vilko Ledenic, Oskar Tschsch, Alfonz Malovrh, Fran Vončina, Rud. Breschar, Leo Souvan, R. Hönigschmid, Frid. Juvančič, Fr. Sadar, Al. Pogačnik in Milan Knefic, učenci v Ljubljani. — Helena Zarnik v Ljubljani; Leopoldina Ličan v Il. Bistrici; Alojzija Draščekova v Kanalu; Julika Jevšenik, učenka na Dobrni (Stir.); Apolonija Fatur, učenka v Postojni; Pavla Rant, učenka v Polhovemgradu; Micika Račič, učenka na Cateži; Marija Vučnik, Otilija Kavčič in Marija Sešerko, učenke v St. Jurji na juž. žel. (Stir.); Marija Tegelj, učenka v Planini; Leonca Pollakova učenka v Kranji in Alojzija Milavec, učenka v Ljubljani.

Nove knjige in listi.

V prvej vrsti nam je danes omeniti po notranjej vrednosti kakor tudi po vnanjem lici vsega priporočila vrednih knjig, pisanih slovenskej mladini, posebno pridnim učencem in učenkam v pouk in zabavo. Mislimo namreč troje knjižic pod naslovom:

* Izgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov krščanstva. Spisal Anton Kržič, katehet. I., II. in III. del. v 8°. — Prvi del ima 151 str., drugi del 160 str. in tretji del 172 strani. — Prvi in drugi del sta prišla vže v drugem natisu na svitlo. Vse tri knjige so takó krasno in mladini primerno vezane, da bi je človek kar gledal. Res jih ni kmalu knjižice v našem domačem slovstvu, da bi se mladini

s takó lahko vestjo priporočevati smele v kratkočasno in spodbudno berilo, kakor so omenjene tri knjige, ki nam jih je spisal trudoljubivi in pridni naš pisatelj gospod Anton Kržič. Želimu tem knjižicam najboljšega uspeha. Vsi tri zvezki so svojina „Katoliške Bukvarne“, kjer se dobivajo po sledečih cenah: vsak zvezek mehko vezan 30 kr., kart. 40 kr., krasno v platno vezan 60 kr.; vsi trije skupaj se pa dobijo krasno v platno vezani za 1 gld. 50 kr.

* Človek v pogledu na njegovo telo in dušo, s kratkim návodom, kako si ohraniti in utrditi zdravje. Za šolo in dom. Sestavil založnik Janko Leban, učitelj v Lokvi. (Ponatis iz „Učiteljskega Tovariša.“) V Ljubljani. Natisnil Jos. Rud. Milic. 1886. 8°. 54 str. — To je naslov jako ličneje knjižice, ki jo je spisal trudoljubivi gosp. Janko Leban, po mnogih svojih spisih vže obče znan v našem domačem slovstvu. Knjižica je vredna, da jo ima vsaka ljudska šola v svojeje knjižnici ter bode posebno ljudskim učiteljem dobro došla pri vsakdanjem podučevanju, ker jim podaje mnogo zanimivega gradiva v porabo pri rečnih obravnah berilnih sestavkov, razpravljajočih človeško dušo in telo. Zatorej živo priporočamo omenjeno knjižico v prav obilo naročevanje. Dobiva se pri založniku v Avberu (pošta St. Daniel pri Sežani) po 45 kr. iztis; po pošti 5 kr. več.

O drugih novih knjigah, ki jih je dobilo uredništvo „Vrtčevo“ v oceno, izpregovorimo prihodnjic.

Vabilo k naročbi.

S prihodnjim mesecem se začne *drugo polletje*; zatorej uljudno prosimo vse naše dosedanje čast. gg. naročnike, katerim je s tem listom polletna naročnina potekla, da nam naročnino za *II. polletje* prej ko mogoče pošljejo, da more „Vrtec“ tudi v prihodnje redno izhajati. Želimo tudi, da bi se še mnogo novih naročnikov nabralo, katerim še z vsemi letošnjimi listi lahko postrežemo. Čim več naročnikov, tem lepši bođe tudi „Vrtec“.

Celoletna naročnina na Vrtec je 2 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr.

Onim gg. naročnikom, ki nam letos še niso nič naročnine poslali, primorani smo s prihodnjim mesecem list obustaviti, ako nam zaostale naročnine do konca tekočega meseca ne pošljejo.

Prijatelji slovenske mladine! podpirajte *jedini list*, katerega ima naša dobra, nadepolna slovenska mladina.

Uredništvo „Vrtčevo“,

mestni trg št. 23 v Ljubljani.

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsacega meseca, in stoji za vse leto 2 gl. 60 kr.; za pol leta 1 gl. 30 kr. Napis: Uredništvo „Vrtčevo“, mestni trg, št. 23 v Ljubljani (Laibach).

Izdatelj, založnik in urednik **Ivan Tomšič**. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.